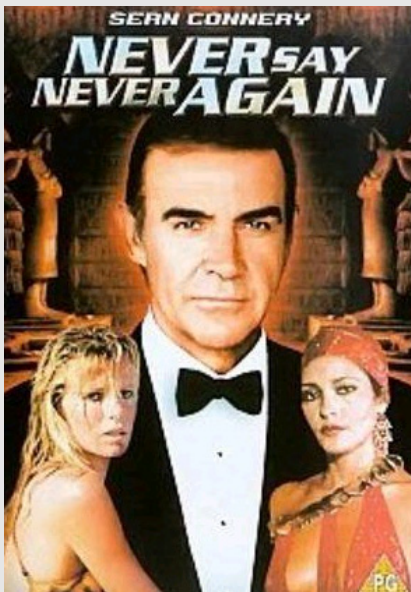

Hof van Justitie EG, 17 mei 1988, Warner Brothers

AUTEURSRECHT – VRIJ VERKEER

Geen Uitputting

- [Nationaal verhuurrecht videocassettes niet uitgeput door verkoop door auteursrechthebbende in een lid-staat die het verhuurrecht niet specifiek beschermt](#)

Uit het voorgaande volgt immers dat, wanneer een nationale wettelijke regeling de auteur een specifiek recht van verhuur met betrekking tot de videocassettes verleent, dit recht wordt uitgehold indien de rechthebbende niet kan eisen dat de verhuur enkel met zijn toestemming geschiedt. Derhalve kan niet worden aanvaard, dat de omstandigheid dat een auteur videocassettes van een van zijn werken in omloop brengt in een lidstaat die het verhuurrecht niet specifiek beschermt, gevolgen heeft voor het door de wettelijke regeling van een andere lidstaat aan diezelfde auteur toegekende recht om zich in die lidstaat te verzetten tegen de verhuur van de betrokken videocassette. (...) de artikelen 30 en 36 van het verdrag verzetten zich niet tegen toepassing van een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de auteursrechthebbende kan verlangen dat de verhuur van videocassettes enkel met zijn toestemming geschiedt, wanneer het videocassettes betreft die met zijn toestemming reeds in het verkeer zijn gebracht in een andere lid-staat welks wettelijke regeling de auteursrechthebbende wel de mogelijkheid biedt om de eerste verkoop te controleren, maar niet om de verhuur te verbieden .

Vindplaatsen: Jur. 1988 blz 2605; NJ 1990, 246

Hof van Justitie EG, 17 mei 1988

(Bosco, Due, Moitinho De Almeida, Koopmans, Everling, Bahlmann, Galmot, Joliet, Schockweiler,)
(...)
In zaak 158/86,

Betreffende een verzoek aan het hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Oestre Landsret te Kopenhagen, in het aldaar aanhangig geding tussen Warner Brothers Inc . en Metronome Video Aps

en

[X] Christiansen,

Om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 30, 36 en 222 EEG-Verdrag in verband met het verzet van een in Denemarken alleenrechtgebende tegen de verhuur in dat land van een videogram dat in een andere lid-staat door of met toestemming van die alleenrechtgebende in de handel is gebracht, wijst

Het Hof van Justitie,

Samengesteld als volgt : G . Bosco, kamerpresident, waarnemend voor de president, O . Due en J. C. Moitinho de Almeida, kamerpresidenten, T . Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, R. Joliet en F. Schockweiler, rechters,

Advocaat-generaal : G. F. Mancini

Griffier : J.A. Pompe, adjunct-griffier

Gelet op de opmerkingen ingediend door :

- de vennootschappen Warner Brothers Inc. en Metronome Video Aps, vertegenwoordigd door J. Schloeter, advocaat te Kopenhagen;

- [X] Christiansen, vertegenwoordigd door N. Gangsted-Rasmussen, advocaat te Kopenhagen;

- de Deense regering, vertegenwoordigd door L. Mikaelson, juridisch adviseur bij het Deense ministerie van buitenlandse zaken, als gemachtigde;

- de Britse regering, vertegenwoordigd door S.J. Hay, treasury solicitor te Londen, als gemachtigde;

- de Franse regering, vertegenwoordigd door G. Guillaume, directeur juridische zaken bij het ministerie van buitenlandse zaken, als gemachtigde;

- de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door J. Foens Boehl en G. Marengo, leden van haar juridische dienst, als gemachtigden;

Gezien het rapport ter terechtzitting en ten gevolge op de mondelinge behandeling op 1 oktober 1987,

Gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 26 januari 1988,

Het navolgende

Arrest

1. Bij beschikking van 11 juni 1986, ingekomen ten Hove op 1 juli daaraanvolgend, heeft het Oestre Landsret te Kopenhagen krachtens art. 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van de art. 30 en 36 EEG-Verdrag, ten einde te vernemen in hoeverre een nationale wettelijke regeling betreffende auteursrechten op het gebied van de verhuur van videocassettes verenigbaar is met het vrije verkeer van goederen.

2. Deze vraag is gerezen in een geschil tussen Warner Brothers Inc. (hierna: Warner) en Metronome Video ApS (hierna: Metronome) enerzijds en [X] Christiansen anderzijds.

3. Warner , die in het Verenigd Koninkrijk auteursrecht bezit op de door haar aldaar geproduceerde film 'Never say never again', heeft het beheer van de video-

rechten voor Denemarken overgedragen aan Metronome.

4. Daar de videocassette van deze film met toestemming van Warner in het Verenigd Koninkrijk te koop was, kocht Christiansen, die in Kopenhagen een videozaak heeft, in Londen een exemplaar van de videocassette en voerde hij dit in Denemarken in om het aldaar te verhuren.

5. Op grond van de Deense wettelijke regeling, krachtens welke de auteur of de producent van een muziekwerk of een cinematografisch werk zich tegen de verhuur van videogrammen van dit werk kan verzetten zolang hij daartoe geen toestemming heeft gegeven, verkregen Warner en Metronome dat de Byret te Kopenhagen Christiansen het verbod, de betrokken videocassette in Denemarken te verhuren.

6. De zaak kwam voor het Ostre Landsret, dat het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de navolgende vraag:

‘Moeten de bepalingen van deel 2, titel I, hoofdstuk 2, EEG-Verdrag, inzake de afschaffing van kwantitatieve beperkingen tussen de lid-staten, en inzonderheid de art. 30 en 36, jo. art. 222 EEG-Verdrag, aldus worden uitgelegd, dat de houder van een exclusief recht (auteursrecht) op een videocassette die door hem of met zijn toestemming rechtmatig in het verkeer is gebracht in een lidstaat waar (doorverkoop en) verhuur ingevolge de nationale auteursrechtwetgeving niet kan worden verboden, zich niet meer kan verzetten tegen verhuur van die videocassette in een andere lidstaat, waar zij rechtmatig is ingevoerd, wanneer de auteursrechtwetgeving van die lidstaat een dergelijk verbod toestaat zonder onderscheid te maken tussen op het nationale grondgebied geproduceerde en ingevoerde videocassettes en zonder daarbij de invoer van de videocassettes zelf te belemmeren?’

7. Voor een nadere uiteenzetting van de feiten van het hoofdgeding, de toepasselijke nationale wettelijke regeling en de bij het hof ingediende opmerkingen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting. Deze elementen van het dossier worden hierna slechts weergegeven voor zover dat noodzakelijk is voor de redenering van het hof.

8. Met zijn vraag wenst de nationale rechter in wezen te vernemen, of de art. 30 en 36 EEG-Verdrag zich verzetten tegen toepassing van een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de auteursrechthebbende kan verlangen dat de verhuur van videocassettes enkel met zijn toestemming geschiedt, wanneer deze videocassettes met zijn toestemming reeds in het verkeer zijn gebracht in een andere lidstaat welks wettelijke regeling de auteursrechthebbende wel de mogelijkheid biedt om de eerste verkoop te controleren, maar niet om de verhuur te verbieden.

9. Opgemerkt zij dat, anders dan de nationale auteursrechtwetgeving die aanleiding heeft gegeven tot het arrest van [10 jan. 1981 \(gevoegde zaken 55 en 57/80, Musik-Vertrieb Membran, Jurispr. 1981, p. 147\)](#) de auteursrechtwetgeving die aan de oorsprong ligt van de onderhavige prejudiciële vraag, de auteur niet het recht verleent om bijkomende royalty's te vorderen bij de in-

voer zelf van de met zijn toestemming in een andere lidstaat in het verkeer gebrachte materiele dragers van beschermde werken, of om de invoer of de doorverkoop op enigerlei wijze te belemmeren. Het prerogatief dat de betrokken nationale wettelijke regeling aan de auteur verleent, kan slechts worden uitgeoefend nadat de invoer heeft plaatsgevonden.

10. Vaststaat echter, dat videocassettes niet enkel bij wege van verkoop in de handel worden gebracht, doch ook, en in toenemende mate, bij wege van verhuur aan particulieren die in het bezit zijn van een videorecorder. De mogelijkheid om deze verhuur in een lidstaat te verbieden, is dus van dien aard dat zij de handel in videocassettes in deze Staat, en bijgevolg indirect het intracommunautaire handelsverkeer in deze produkten, nadelig kan beïnvloeden. Een wettelijke regeling als die welke aan de oorsprong ligt van het hoofdgeding, moet derhalve volgens vaste rechtspraak als een door art. 30 EEG-Verdrag verboden maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking worden beschouwd.

11. Bijgevolg moet worden nagegaan, of een dergelijke wettelijke regeling kan worden geacht gerechtvaardigd te zijn uit hoofde van bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van art. 36 EEG-Verdrag, welke uitdrukking ook literaire en artistieke eigendom omvat, gelijk het Hof heeft geoordeeld in zijn arrest van 6 okt. 1982 (zaak 262/81, Coditel, Jurispr. 1982, p. 3381).

12. Allereerst moet worden vastgesteld, dat de betrokken nationale wettelijke regeling zonder onderscheid op in eigen land geproduceerde en uit een andere lidstaat ingevoerde videocassettes van toepassing is. Bepalend voor de toepassing van deze regeling is de aard van de transactie en niet de herkomst van de cassettes. Een dergelijke regeling leidt dus niet tot een willekeurige discriminatie in de handel tussen de lidstaten.

13. Voorts zij erop gewezen, dat literaire en artistieke werken commercieel kunnen worden geëxploiteerd bij wege van publieke vertoning of bij wege van veelevoudiging en het in omloop brengen van de materiele dragers van deze kopieën, zoals met name het geval is bij cinematografische werken. De twee voornaamste prerogatieven van de auteur, het alleenrecht van vertoning en het alleenrecht van veelevoudiging, worden door de verdragsbepalingen onverlet gelaten.

14. Ten slotte moet rekening worden gehouden met het feit dat, gelijk door de Commissie is opgemerkt, naast de verkoop een specifieke markt voor de verhuur van deze dragers is ontstaan. Verschillende factoren, zoals de verbetering van de fabricageprocedures van de videocassettes waardoor deze duurzamer zijn geworden en langer kunnen worden gebruikt, het feit dat de consumenten er zich rekenschap beginnen van te geven dat zij de aangekochte videocassettes slechts zelden bekijken en, ten slotte, de relatief hoge aankooprijzen hebben het ontstaan van die markt in de hand gewerkt. Deze markt van de verhuur van videocassettes bereikt een ruimer publiek dan de markt van de verkoop en vormt thans een aanzienlijke potentiële inkomstenbron voor de filmmakers.

15. Een regeling krachtens welke slechts bij de verkoop aan particulieren en aan video-verhuurbedrijven royalty's mogen worden geïnd, blijkt evenwel niet in staat te zijn de filmmakers een vergoeding te waarborgen die in verhouding staat tot het aantal feitelijke verhuringen en hun een bevredigend aandeel in de verhuur verschafft. Dit verklaart het feit dat, gelijk de Commissie in haar opmerkingen heeft gezegd, in een aantal nationale wettelijke regelingen onlangs een bijzondere bescherming van het recht tot verhuur van videocassettes is opgenomen.

16. Dergelijke wettelijke regelingen blijken derhalve gerechtvaardigd te zijn uit hoofde van de bescherming van de industriële en commerciële eigendom in de zin van art. 36 EEG-Verdrag.

17. Verweerder in het hoofdgeding betoogt met een beroep op de arresten van [22 jan. 1981 \(zaak 58/80, Dansk Supermarked, Jurispr. 1981, p. 181\)](#) en [10 jan. 1981 \(Musik-Vertrieb Membran, reeds aangehaald\)](#), dat de auteur vrij kan kiezen in welke lidstaat hij zijn werk in omloop brengt. Hij wijst erop, dat de auteur zich bij die keuze laat leiden door zijn eigen belang en met name rekening moet houden met het feit dat de wettelijke regeling van bepaalde lidstaten, in tegenstelling tot die van andere lidstaten, hem een exclusief recht verleent op grond waarvan hij zich kan verzetten tegen de verhuur van de materiele drager van zijn werk, ook al is die met zijn toestemming verkocht. Onder deze omstandigheden moet de auteur, die gelijk in het hoofdgeding een videocassette van een film te koop heeft aangeboden in een lidstaat welks wettelijke regeling hem geen alleenverhuurrecht verleent, de gevolgen dragen van zijn keuze en van de uitputting van zijn recht om zich in om het even welke andere lidstaat te verzetten tegen de verhuur van die videocassette.

18. Dit argument kan niet worden aanvaard. Uit het voorgaande volgt immers dat, wanneer een nationale wettelijke regeling de auteur een specifiek recht van verhuur met betrekking tot de videocassettes verleent, dit recht wordt uitgehold indien de rechthebbende niet kan eisen dat de verhuur enkel met zijn toestemming geschiedt. Derhalve kan niet worden aanvaard, dat de omstandigheid dat een auteur videocassettes van een van zijn werken in omloop brengt in een lidstaat die het verhuurrecht niet specifiek beschermt, gevolgen heeft voor het door de wettelijke regeling van een andere lidstaat aan diezelfde auteur toegekende recht om zich in die lidstaat te verzetten tegen de verhuur van de betrokken videocassette.

19. Mitsdien moet op de vraag van de nationale rechter worden geantwoord, dat de artikelen 30 en 36 van het verdrag zich niet verzetten tegen toepassing van een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de auteursrechthebbende kan verlangen dat de verhuur van videocassettes enkel met zijn toestemming geschiedt, wanneer het videocassettes betreft die met zijn toestemming reeds in het verkeer zijn gebracht in een andere lidstaat welks wettelijke regeling de auteursrechthebbende wel de mogelijkheid biedt om de eerste verkoop te controleren, maar niet om de verhuur te verbieden.

Kosten

20 de kosten door de Deense, de Britse en de Franse regering alsmede door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

Dictum

Het hof van justitie,

Uitspraak doende op de door het Oestre Landsret te Kopenhagen bij beschikking van 11 juni 1986 gestelde vraag, verklaart voor recht:

De artikelen 30 en 36 van het verdrag verzetten zich niet tegen toepassing van een nationale wettelijke regeling op grond waarvan de auteursrechthebbende kan verlangen dat de verhuur van videocassettes enkel met zijn toestemming geschiedt, wanneer het videocassettes betreft die met zijn toestemming reeds in het verkeer zijn gebracht in een andere lidstaat welks wettelijke regeling de auteursrechthebbende wel de mogelijkheid biedt om de eerste verkoop te controleren, maar niet om de verhuur te verbieden.